

SELMECZBÁNYAI HIRADÓ

VEGYES TARTALMU HETILAP.

SELMECZ-BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS-, A F. M. K. E. SELMECZBÁNYAI VALASZTMÁNYA- ÉS A MAGYAR TURISTA-EGYESÜLET SZITNYA-OSZTÁLYÁNAK HIVATALOS ÉRTESÍTŐJE.

<p>ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egy évre 8 korona. Félévre 4 korona. Negyedévre 2 korona. Egyes szám ára 20 fillér.</p> <p>HIRDETÉSI DIJAK: Hirdetések megállapodás szerint számítatnak. Nyitlatter díja soronként 20 fillér.</p>	<p>Felolós szerkesztő és lapfajtadonos: KUTI ISTVÁN.</p>	<p>Az expediciót s hirdetésekkel illető reklamációk a lapkezelő Joerges Ágost özvegye és fia céghez intézendők, hova az összes pénzküldemények is küldendők</p>
--	---	--

Megjelen minden vasárnap.

Észrevételek Sztankay őszinte szózatához.

Ha a madár új hazába száll és új ott-hont talál, mely szorgosan munkálkodik új fészkeinek megerősítése körül, mily serényen iparkodik megóvni új fészket minden bajtól és veszélytől.

Es ha ez az apró kis tollas lény eszelelszik így, mennyivel inkább kell azt a föld legtekélyesebb teremtményének, az embernek megtennie. Selmecbánya egy nagyon régi, sok vihart kiállott fészek, melybe sok idegen kerül belé és már többször megtörtént, hogy e jövővények az ősi fészek falait akarták volna gyöngíteni és döngetni, meg nem gondolva azt, hogy ezáltal az őket befogadott, immáron saját meleg fészkeik romlására törnek.

Am e kísérleteknek eredménye nem lett és a jövőben nem lesz soha.

A régi, ide gyökeredző polgárság és az ezzel egybeforrott munkás osztály soha sem fog abba beleegyezni, hogy ezen ősbányaváros önként mondjon le városi jellegről, önkormányzati jogáról és közönséges faluvérselyjén.

Hiszzen e városnak másod alapításakor 1243. évben, a nagy tatárpusztítás után, a leteleplők csak oly feltétellel mellett építet-

ték a régi Vannia helyére fészkeiket, ha a magyar király, IV. Béla király, nekik önkormányzati jogokat ad és jogkönyvüket, mely egy valóságos kodifikációja a magány, büntető és bányajognak megerősíti.

E város öspolgárai telát nem az állam iránt már teljesített szolgálatokért nyerték autonóm jogukat, hanem először is ezt biztosították a maguk részére s csak azután alapították meg a várost s illetve fogtak hozzá, a bányászat műveléséhez.

Ezen autonóm jogok persze későbbben mindegyik erősebbekké, kiterjedtebbekké lettek oly annyira, hogy nem egy esetben az államhatalomnak, az uralkodónak magának is kényelmetlenül váltak.

Mennyit fáradoztak, mennyit küzdöttek a jó öreg polgárok, hogy e jogukat esoribatlanul utódaira hagyassák, hogy városunk önkormányzati jogát megerősítsék és beláthatlan időkre biztosíthassák.

Es ime, az ősi fészekbe beköltözik, itt meleg otthont találva, néhány új polgár és kezdi a városnak századok óta kipróbált erősségét, az önkormányzati jogot döngetni, sőt egyenesen azt indítványozza, hogy a város polgársága, lakossága e jogáról mondjon le.

Minden betegségnek, minden bajnak kell, hogy szülő oka legyen.

Hogy pedig városunkban baj van, mutatják a jelenségek, mutatja ezen „őszinte szózat” is, mely azután orvoslás után sopánkodó kitérőseiben odáig megy, hogy a bajtól mentekelőnd csináljon a város egy császárvágást, mondjon le városi jogáról és legyen faluvérsely!

Az őszinte sorok írója és az annak megírására talán köreható urak, bizonyára nem gondolták meg azt, hogy egy ily terjedelmes város épen különös terepviszonyainál és különös összetételénél fogva nem lehet csak egy rövidesen nagy községgé, mint például Bakabánya. Nem lehet pedig főképpen azért, mert a városnak felosztása Selmec—Béla—Hodrusbánya, Banka, Felső- és alsó Rovna, Steffult között nem igen történhetnék meg békés uton. — Azután azt hiszik a nagyközségi eszmét felvető urak, hogy törekvésük eltérésével Selmecbánya lakossága kevesebb terhekkel fog viselni? Nagyon, de nagyon tévednek.

Hiszen a meglévő törzsvagyonnak nagyon kicsi része jutna Selmec községenek, az adminisztrációs költségek meg az anynyira kifogásolt adóhivatal, vagyis az állami adó kezelés amnyiba fog kerülni, ha többé nem, mint mostan. — Hát azután a most tényleg alkalmazott tisztviselők és más nyugdíj igénnyel bíró alkalmazottak nyugdíjait

Egy bányaper a XVI. század első feléből.

Ira: Richter Ede. A Bány. és Koh. Lapokból.

A selmeci városi levéltárnak rendezési munkálatai közben egy poros csomagra akadtam, melynek nagyobb része a XVI. században Selmecbányán felelt bányaperekre vonatkozik és felette érdekes adatokat tartalmaz.

Ha e csomag annak idején Péch Antal boldogul, kitűnő szaktudósunk és írónk kezébe kerülhetett volna, magyar bányászati történelmi munkáiban azt kétség kívül feldolgozta volna sokkal nagyobb hivatottsággal, mint a milyennél én az érdekes csomag egyik részének feldolgozását most megkísérlem.

A XV. század végén és a XVI. század elején a Rubigallusok, Hilleprantheok, Kielmannok, Steekkek, Haagok, Pischen vagy Pesthunok stb. gazdagbányapolgárai (Waldburger) családok mellett rendkívüli gazdagsággal díszkedhettek a Rösselék, a Schlaeherek és a Szalayból lett Salliak vagy Sallusok.

A Rössel család már régi selmeci család volt akkor, a midőn egyik tagja Rössel Erasmus szerencsés bányászakodás, vashamorok, olvasztók, malmok és más vállalatok alapításával óriási vagyoni gyűjtőt, mely nagy vagyonnak örökösévé, általam a levéltárnak egy másik csomagjában

megtalált 1520. évben készült, sajátkezű írásu, roppant érdekes végrendeleti intézkedése szerint, két fiát, Jánost és Lőrincet tette meg azzal, hogy a vagyon nem szabad kelle oszlatni, hanem csak a jövedelmet osszák meg egyenlő részben egymással a testvérek, ha pedig közöttük viszály támadna, a felelbezhetetlen bíráskodást a város bírája és tanácsa, a magistratus gyakorolja — Rössel János család hátrahagyása nélkül elhalt és így a nagy Rössel-féle vagyonnak Lőrinc lett egyedüli tulajdonosa. — Minden adat azt látszik igazolni, hogy ez a Lőrinc gyenge ember lehetett, kit már korán befolyásolt egyedüli gyermek Borbála, a ki egy tékhetetlen szenvedélyű, pazartó, vagyonára pöfeszkedőn fenbőhazó nő volt s kinek alakja a leánytől boszorkány elnevezése alatt kigondolt mesének lett a hősnőjévé. Igaz történetét más helyen írom meg.

Rössel Borbálának első férje Unger Hans volt, ki korán halt el és a fiatal özvegy másodikszor Nadler Wolfganghoz ment férjhez.

Történetünk idejében azaz 1541. évben Rössel Lőrinc és egyedüli gyermeke Rössel Borbála férjzett Nadler Wolfgangné bírta meg a nagy Rössel-féle vagyon.

A Rössel-féle bányákkal, különösen Schüttersbergen szomszéd bányatulajdonosok voltak a nem kevésbé gazdag és a Boroszlóbból ide származott Schlacher Kvinn és a Szalay Mártonból származó Sallivá lett Sall Konrad.

A Szalay, Salli s ebből végül lett Sallius családának itteni letelepedése rendkívüli érdekes.

— Szokáson, később kiváltsági leveleken alapuló ősi joga volt ugyanis Selmecbánya városának, hogy rendes polgari vagy éppen bányapolgárai közé csak nemeteket vett fel és a polgári jog elnyerhetésétől a magyarokat és vendeket (tótokat) egyenesen kizárta.

Történt azonban, hogy egy Szalay Márton nevű, valószínűleg Vác vagy környékéről származó magyar nemes selmeci lajnyt v. vén feleségül, itt letelepedett és szintén szeretett volna bányapolgárra (Waldburger) lenni.

Előkelő összeköttetései, de kiváltképen Bátor Miklós váci püspök révén elérte azt, hogy II. Ulászló neje Anna királyné — felesleges talán megjegyznem, hogy Zsigmond király óta a magyar királynéke volt életök fogytáig a bányavárosok jövedelme és így ők uralkodtak is e városok fölött — a városi magistrátusnak levelet írt, hogy nagyon ohajtana, ha Szalay Márton, kedvelt hívét a bányapolgárok közé felvénne.

Selmec város tanácsa erre oly értelemben írt fel a királynéke, hogy ez egyszer hajlandó ő felsége kedvéért kivételt tenni, ősi jogától és szokásától eltérve és Szalayt mint magyar embert

és nyugbéreit nem Selmec községének fogna kelleni viselni? És mily terheket fognának képezni a vármegyeyl pótdadók. És mily költséges lenne az Ipolyságra való folytonos utazgatás.

De nézzük e kérdést hazafiassági szempontból is.

A felvidéknek egyetlen egy városa sincsen, mely a magyarsodás terén oly ritka szép eredményt tudna felmutatni, mint Selmecbánya. — Igazán védőbástyája ez a város a felvidék magyarságának a pánszlávizmus mételeyével megmérgezett nagy terület közepette. — És mit művelhetne e város hazafias további misziójában, ha községgé szűlné?

Majdnem semmit, legalább is nagyon keveset.

Magyar hazafias kötelességünk tehát, ha némi áldozatokkal is, Selmecbányának városi karakterét fentartani, de kötelessége a kormányának is azt feltétlenül fentartatni.

Hogy azonban némi bajok vannak városunkban, az eltagadhatlan.

De azért e bajok orvoslására ne alkalmazzunk mindjárt egy császárvágást, hanem iparkodjunk együtt közreműködéssel e bajok orvoslására.

Minden bajunknak fő okozója a szegénységünk. — Tehát legfőbb törekvésünk legyen — és ebben teljesen igazat adunk Sztankay polgártársunknak — takarékoság, helyes gazdálkodás és egy céltudatosan megállapított rendszer szerinti eljárás által szegénységünkön enyhíteni és közterheinket csökkenteni.

Szóval arra kell törekednünk hogy a városnak az eddiginél nagyobb jövedelme és kisebb kiadása legyen, a nélkül, hogy a közadókat emeljük.

Nézzük tehát csak nyugjából, miből áll Selmec—Bélabánya város közös vagyona: áll az erdőkből, föld, telek és házbirtokból; csak Selmecbányáé még Vihnye földje és a szénelvasúsi birtok.

Ezen ingatlanoknak és a helypénzszedés, fogyasztási adó és más kisebb haszonvételek hozamánya képezi e város összjövedelmét, mely ha a kiadások fedezésére nem elegendő, a hiányt a pótdadóval kell

fedezni, Mentől kisebb tehát a nagy kiadások mellett a fent felsorolt városi vagyonnak jövedelme, annál nagyobb a pótdadó.

E jövedelmeket tehát fokozni, a kiadásokat csökkenteni kell!

Teljesen igazat adunk Sztankay polgártársunknak, hogy a város a mezőgazdaság üzével hadjon fel, hogy az öszezvársárolt házaktól mielőbb szabaduljon, hogy a hol csak lehet takarékoskodjon és felesleges dolgokra ne költskezzen; de már abban nem adunk igazat, hogy a — mostan igen magas — pótdadót akként kisebbítsük, hogy nagy községgé válva a vármegyébe kebeleztesünk be. E helyett oda iparkodjunk teljes erőnkkel, hogy igen szabaduljunk meg az állami közigazgatás közvetítésének óriási terhétől. Ez nyeli el a városok jövedelmének legnagyobb részét és a legigazságosabb intézmény, a milyen csak képzelhető.

Ha az állam maga fogja ügyeit adminisztrálni, akkor nem a város terhén lesz a költségés adókezelés, közrendészet, gyámügy stb. stb. és akkor városunk törzsvagyományból fogja talán összes költségeit fedezhetni, vagy legalább is igen kis arányú pótdadóval.

Indítsanak tehát polgártársaink olyan mozgalmat, hogy az országyűlés felkérésék arra, hogy a városokat az állami közigazgatás közvetítése alól oldja fel.

A városi törzsvagyon jövedelmének fokozásáról, a kiadások csökkentéséről és hogy mily gazdasági rendszert kellene a jövőben követni, minderről a jövő számunkban fogunk szólni.

Védekezésünk.

Törvényhatósági bizottságunk mult havi közgyűlésében Székely Vilmos bizottsági tag oly kérdést vetett fel, a mely már nem egy ízben foglalkoztatta a város aljáit s nem egy ízben szövelt ahhoz lapunk is, a közönség kebelében is állandóan megbeszélés tárgya s mégis megoldatlan maradt az mindaddig.

A piacon a vásárló közönségnek mindnyájunknak kárára folytatott elővásárlások megszűntetésének kérdése ez.

Hogy e mindnyájunkra oly fontossággal bíró kérdés végre megoldassék, csatlakozunk ahhoz a

mozgalomhoz, mely e napokban e visszaélés ellen megindult.

Lássuk csak, miről van tulajdonképen szó!

A termelő földműves, gazda közel s távol vidékről tetemes idő- és erőpazarlással, áldozat árán szállítja be városunkba folyó természet s alig áll meg szekerével, már körüljárva az üzérkedők csoportja, oda sem engedve a tolakodni nem tudó háziasszonyokat a mindenféle fogással élve megveszi a szeker, vagy kosarak tartalmát, hogy a másik percben már drágán adjon tul rajta.

Nagyon kenyelmes kereset ez, de káros sokakra, egész városunk lakosságára, sőt még a termelőre is.

Az igazság szempontjából is felháborító; mert az a szorgalmas termelő, kinek egyedurí jövedelmi forrása a földművelés, hosszú hónapokon át kénytelen földjének megadni a munkát, táplálékot, kúdenie az időjárás viszonytalyságaival, hányszor látja kockán munkája minden sikerét s hányszor jut veszendőbe várt jövedelme ennyi áldozat után annak az üzérkedőnek kerül a karnai közé, a ki sem időt sem vagyont nem tesz soha kockára, minden áldozat és fáradság nélkül egy rövid óra alatt forgatja meg kisebb-nagyobb összeget kitévő pénztél s dus haszonra tesz szert a termelőnek s a fogyasztónak rovására.

Hogyan károsodik a fogyasztó?

Az a szegény bányászna, a ki a gyár zakatoló gépei között, vagy a dohánygyárban keresi kenyerét, míg férje a föld alatt végzi fáradsó munkáját, nagyon keservesen szerzi meg azt a kis pénzt, a mit szombalontink a piacra visz, hogy ott a legszégyeségesebbet bevásárolja.

A hivatalnoknak, kereskedőnek, az iparosnak neje ugyancsak megmondolga ám, hogy mit vegyen a rendelkezésére álló kis konyhapénzből s ugyancsak sok fejlőré ebe kerül a bevásárlás mindannyiszor.

Ezekkel szemben micsoda munkát végez az az üzér, a ki a város kapujánál, vagy a piacon meglesve a termelőt, ennek árút megveszi s egyet fordulva dus kamattal adja el háziasszonyainknak, nekünk, a kik mindannyian nehezen keressük meg s ugyszólván neki keressük azt a pénzt.

Sokat panaszkodunk e visszaélés miatt, a régiek törvényt hoztak ellene, de az utabb kor a törvény eme erejét kiejtette kezéből; itt az ideje annak, hogy most a tarsadalom pótolja a törvény hiányát.

Ezt előzva a fentebb említett mozgalom, mely szerint többen, eddig is már sokan összebeszéltek, hogy megelőzik a piaci cikkekel üzérkedőket s közvetlenül a termelőtől vásárolnak egyes cikkeket.

Abban állapotok meg, hogy olyan piaci cikkeket vásárolnak tömegesen, a melyekkel más itteni adozók nem kereskednek, ilyen a burgonya, tojás és vaj.

Sem burgonya, sem tojás, sem vajke-

a Waldburgerek közé felvenni, ha a királyné a városhoz léiratol intéz, hogy ez az eset praecedensnek is fog tekintetni és a királyné újból megerősíti a város azon ősi jogát, hogy magyar vagy vend ember nem lehet selmeci bányapolgár.

Erre adta ki azután Anna királyné Budán 1505 szeptember 14-én kelt, most a városi múzeumban kiállított azon föltöbb érdekes eredeti kiadványát, mellyel dacára Szalai Mártonnak mint magyar embernek Báthory Miklós váci püspök és ennek alapján magának a királynének ajánlatára a bányapolgárok sorába lett felvételének, a selmecieknek a vendeket és magyarokat a bányapolgárság megszerezhetéséből kizáró ősi jogát határozottan megerősíti.

Ennek a törzsgyökeres magyar Szalay Mártonnak, ki 1508-ban végrendeletkezett — (ezt a végrendeletet is megtaláltam) — volt egyik leszármazottja Salli — németesen Cuntz — Konrad.

A nagy bányaper, melyről itt szó lesz tehát Rössel Lőrinc és leánya Borbála, mint panaszosok és Schlacher Kvirin és Salli Cuntz, mint panaszoltok és schüttersbergi szomszédos bányatulajdonosok között folyt le.

A per indító oka az volt, hogy Schlacher Kvirin és Salli Konrad emberei s illetve bányamunkásai Schüttersbergben a tőszomszédos Rössel-féle bányaterületbe behatoltak és onnét sok ércet kiszállítván, tetemes kárt okoztak.

Rösselék az erőszakoskodókat („Gewalddhandler“) feljelentették Selmecbánya város tanácsánál és kérték a kár megbecsültesét.

Hosszu huza-vona és egyezségi kísérletek után végre a városi tanács, mint akkoriban illetékes első fokú bíróság elrendelte a kárnak szakemberek általi megbecsülését és a közvetlen tetteseknek — tehát azon bányamunkásoknak, kik a Rösselék bányájába áttörték — elfogatását.

A tanács ezen határozatát azonban megfellebbezte Schlacher és Salli, a kik egyben azt is kérték, hogy fogságba vett embereiket szabadlábra bocsássák.

Ezután a hét bányaváros törvényszéke tárgyalta az ügyet és mindenek előtt a bánya bejárását, a kár megbecsülését rendelte el, úgy, hogy a bejárásnál és becsülésnél a peresfelek, vagy azok megbizottjai jelen legyenek.

De sem a bányabejárását, sem a becsülést a selmeci tanács nem foganatosította és a peres kérdés eldöntetlenül tovább húzódott.

Végre 1541. évi október 9-én Rösselék érellyesebben léptek fel és a per további tárgyalását követelték. — A peres kérdés lebonyolítását célzó 1541. okt. 9-én kezdődő tárgyalásokról „Handlung der Gesandten der Erbrarn Bergslädt Inn der Schatzung A^o 1541. Zwischen Rösslischen und Conrad Schalli neben Quirin Schlacher“ című füzetet írt meg a város akkori főjegyzője, a

borozlóli származású Pausius Antal és azt így írta alá: „Das hab ich Antonius Pausius von Brelau geschwornen Notarius und Stadtschreiber allhie zu Rathhause, durch Bewilling der Obergk, aus d. rhedenden munde verzeichnet, und zu dies ordentliche schrift verfasst.“

E füzet tartalma szerint 1541. október 9-én d. e. 9 órakor a bíró és tanács előtt megjelent Rössel Lőrinc leánnyával Borbálával férjezett Nadlernéval és kérték, hogy Schlacher Kvirin és Schalli Konrad, miután éppen ez idő szerint mindketten itt a városban tartózkodnak, nyomban megidéztesse.

Kis idő múlva a panaszoltok is megjelentek. Rövid tárgyalás után a felekek meghagyott, hogy mindegyik fél 4—4 kifogástalan bányaszakértőt („pergerverstendige unverdachte und unparteyrische menner“) válasszon és ez a nyolc szakértő a schüttersbergi bányákat járja be, ott a kárt becsülje meg és a mit ök azután határoznak, annak a peres felek magukat feltétlenül vessék alá, hogy végre békeség legyen közöttök („damit doch einmal zwischen ihnen der tzank abgeleitet und Fried gemacht werde“).

Schlacher és Salli azon kifogással éltek, hogy hiszen ezt a szakértői becsülést a tanács már előzőleg elrendelte, még pedig a Rösselék kérelmére és költségére, miért nem lett az tehát eddig foganatosítva.

(Folyt. köv.)

reskedő itt nincs, mindeme cikkeket környékünk s a távoli vidék szolgálatja hetenkint; így hát senkinek anyagi érdeke sincs érintve azzal a törekvéssel, mely oda irányul, hogy előbbi legyen piacunkat s megszűntessük a termelő s fogyasztó romlására törő üzérkedők visszaéléseit.

A kezdeményezőök együttes megrendelésekkel olesóbban velük a fenti elemi szerekhez jutni s üzérjárt nem számítva hetenkint a vásárlás napján szétosztván a rendelők közt a megvett cikkeket, meg lehetünk megkönnyítve akarják.

Ez mozaik az utolsó órában kezdődött, mert már nagyon megrágták a piac, valamint általában nagyon megelégedett egyes cikkekré, mint a szalonáé, a zsiradéké. -- így legalább megnyerhetjük a vámon, a mit elvesztünk a révén.

Lapunk jövő számában már részletesen beszélhetünk a mozaikról, melynek kezdeményezői azt tartják, hogy necsak panaszkodjunk, de védekezzünk ismar valahára. — V. —

KÜLÖNFÉLÉK.

— A király nevenapját városunkban is megünnepelték. A házakat fellobogózták; már kor reggel mozaikok jelölték a nap jelentőségét; d. e. 9 órákor volt a plébániai templomban a nagy mise, melyen Podhragay Pál prépost plébános fényes segédlettel pontifikált. Az isteni tiszteleten részt vettek testületileg az összes hivatalok és nagyszámu közönség valamennyien kérve az egék urát: tartsa meg szeretett királyunkat!! —

— Személyi hírek. *Svehla Gyula* m. kir. miniszteri tanácsos, selmeci bányaigazgató, a ki az ág. evang. egyetemes közgyűlésen mint az itteni vizsgálóbizottság felelős tagja részt vett, Budapestről visszakerült. — *Heinecz Hugó* orsz. gyűlési képviselőnek néhány napi it időzés után ma Budapestre utazik. — *Szilágyi József* kir. tanácsos, polgármester tegnap visszaérkezett és hivatalát elfoglalta. — *Hündel Vilmos* főesperes, ki az ágost. evang. egyetemes közgyűlésen részt vett, e napokban érkezik vissza. — *Szever Pál* tanár, a ki az oly váratlanul elhalt Micsinay János lyceumi tanár helyébe lett megválasztva, e ho eslejen elfoglalta tanári székét.

— Dr. Boleman István kir. tanácsos vilyneki főúrnó, a jeles balneológus Budapestről városunkba tette át állandó lakását. Igaz örömmel üdvözöltük őt körünkben!

— Október 6-ika Selmecbányán. Az aradi vértanúk örökké gyászos haláluk évfordulóját ez évben is gyászúnnepül tilt meg hazafias akad. ifjuságunk. Az isteni tiszteletre testületileg vonul ki körü helyiségekből s a menetbe régi szokás szerint befoglalja a 48/49-es honvédek inmar nagyon is megkissébedett csoportját. Ugy tudjuk, hogy ez alkalommal a nagyközönség is nagyobb számban vesz részt ez ünnepen.

— A selmeci esküdték névsora. Az október 27-én Ipolyságon működését megkezdő esküdtörborság selmeci tagjai a következők: Vadas Jenő, Takács Miklós, Weisz Rezső, Gretzmacher Gyula, Cziczka Sándor, Kőrös László, Schmidt Ferenc, Velits György, Goldfusz Mihály, Goldner Adolf, Csiba István, Bock Márk és Fodor József.

— Emlékezésed Soltz Vilmos fölött. *Sobó* Jenő akad. tanár által a budapesti bánysági kongresszuson elmondott emlékezésed megjelent külön lenyomásban is. Ez az emlékezésed oly gyönyörűen van megírva, hogy diszére válna akár melyik elsőrendű stílistának vagy szónoknak. Nyomása és kiállítása a kis füzetnek meg dicsegetésre válik Joerges Á. nyomdájának. A nagyon szép emlékezésedet a bánysági és hóhászi lapok legutóbbi száma is hozza teljes szövegében, sajnos, hogy mi, helyszűke miatt, ezt nem tehetjük.

— Bakabányai esendélet. Bakabánya és vidékének közönsége előtt tudvalevő dolog, hogy dacára annak, hogy a 20-ik században s így a kultúra terén igen előre haladtunk korban élünk, — a községben a nemzeti kérdések miatt a magyar és a pánszláv mily harcokat viv egymás-

sal. — Többek között szeptember 21-én Demichler Gusztáv vendéglőjébe jó magyar érzelmi polgárok létek be; megbotránkozva s a legnagyobb fokú felindultsággal hallgatták ott két idegen fiatal embernök a pánszlavok részéről köztesítésben részessül legundokabb magyarelles beszédeiket. Az idegeneket a rendőri teendőkkel megbízott előjárósági tag igazolásra hívta fel, amiert a leglédelmellenező módon megtámadták s a jelenlévők között heves szóvita támadt, mely vége a vendéglős békítő közbelelése folytán véget ért. Másnap az eset a községi jegyzőnek tudomasára jutván, a két idegen fiatal embert felhívatta a községházára, szintén igazolásra szólítván fel őket, akik képtelenek voltak magukat igazolni, amidőn is kiderült, hogy az egyik prágai joghallgató, a másik pedig kereskedelmi akadémiai végzett. Igazolva magukat, — a községi jegyző őket kiutasította a községből. Dicséretet érdemlő dolog a jegyző részéről, hogy e cseh pánszlavokat kiutasította a községből. — E sorokat kaptuk Bakabányáról és mi csak azt kérdezzük: mit kereshetett a két cseh ifjú Bakabányán? Nagyon gyanus dolog ez és mi felhívjuk a vármegyei hatóság nagyon éber figyelmét a bakabányai üzemekre.

— Támadás a sötétben. F. évi szeptember hó 28-án éjtel 1/2 I órákor Antalból lépdelt Selmec felé Nemesok Ignicz helybeli mészáros-mester, a mint azonban a Ferenc-akna felé tartott több alakot vett észre, a kik őt körülvtették, sőt egyikük hatalmas ütést mért a fejére; az ütéstől eszéldőlt ugyan, de fentartotta magát és visszafordulva futott a dolnai kocsma felé segélyért kiabálva. — Ugyanekkor jött föléle két rendőr, a kik szolgáltatva voltak, ezekkel Nemesok a dolnai kocsma fölött találkozott és halála irjeve panasolta el nekik esetét. — A rendőrök Álföldi Mihály és Bóna János megnyuagtatták őt és vele együtt tovább mentek a város felé; — nagyon sötét volt és így nem láttak semmit, a mint azonban a Ferenc-aknához értek, oldalról megtámadták őket is és pedig az egyik rendőrt fején vágta egy bottal, a másik felé pedig hatalmas száldeska darabokkal ütöttek, az ütéseket csak úgy suhogtak jobbról is balról is, a rendőrök azonban azonnal helyt álltak, egyikük az egyik támadót teperte le, míg a másik szuronyával védekezett a deszka ütéseket ellen. Egy ütést fel is fogott a szuronyon, a másodikat azonban nem tudta felfogni, hanem oldalt ugrott és támadója felé szurt, a ki így lábán megbesebülven, a deszkát eldobta és a földre ült. — Ez utóbbinak jagatasára a többi támadó az éj sötétjében eltűnt. A kettőt azonban a rendőrök elcsépték és úgy őket, mint az olt hagyott bünjeleket u. m. botokat és deszkákat Nemesok mészárosmester segítségével behozták az őrszobába, a hol az ügyelet rendőrszít megállapította, hogy a két békisért ember Csuenderlik József és Miertus Arnold bánymunkások, a kik azonban társaikat megnervén nem akarták és még az őrszobában is erőszakoskodtak, a sebesült Csuenderliket Dr. Tandlich t. orvos vette azonnal kezelésbe. Másnap azonban a rendőrség kinyomozta a többi támadót is Miertus János és Weitnik Ferenc bánymunkások szemelében, a kik azt adták elő, hogy ők tévedtek a személyekben, mert ők sem Nemesokot, sem a rendőroket nem akarták megtámadni, hanem ők azt hitték, hogy azon steffultól legények jönnek föléle, a kik őket előbb kövekkel megdobálták és így ezeket akarták elverni. Most a sebesült Csuenderlik József orvosi gyógykezelés alatt áll, Nemesok Ignicz mészárosmester halálkodik a rendőrségnek, a mely őt megmentette, a támadók pedig várják büntetésüket testi sértés, hatóságí közeg ellen erőszak sb. miatt.

— Vízbeftal gyermek. Most vasárnap virradóra áldozata lett egy egészséges, szép, 3 éves kis leány a szülők civakodásának, melyne oka ugylátszik ismét csak a . . . pálinka! Buozsik János bánymunkás neje már többször telt panaszt a rendőrségnek, hogy férje vele rosszul bánik és így kénytelen tőle minduntalan elszökni; — a hatóság azonban mindannyiszor kibékítette őket és utóbbi időben ugylátszott, hogy már jól élnek együtt. Szeptember 27-én azonban ismét összeveszték és az asszony kénytelen volt kis gyermekeivel együtt hazuról elmenekülni. Elment pedig Rubinsky József házába, a hol menedéket talált; — a gyermekek szétszéledtek a házban, a fáradt asszony pedig szépen elaludt; —

másnap, vagyis vasárnap reggel az asszony kereszt gyermekeit, de a 3 éves József leányát nem találta, migsem végre hosszas keresés után megtalálták a kis leány hulláját a házban levő nyílt kutban. — A rendőrség azonnal megindította a nyomozást és gondatlanság esetét látván fenforogni, értesítette az esetről az ipolysági kir. ügyészséget, mely is Selmecre kiszállván a kis hullát kedden délelőtt felboncoltatta, a vizsgálót megindította és ennek vezetésére a helybeli rendőrséget kereste meg. Megállapítandó most az, hogy vajlon az apa, az anya, vagy a háziur felelős-e ezen szerencsétlenségért, többi azért, hogy oly alacsony szintű kutat nyitva hagy egy lakott ház belsejében?!

— Ő szentsége a pápa magyary gyógyvizek. XIII. Leo pápa Ő Szentsége, a kinek magas életkorát és szellemi frissességét méltan csodálja az egész világ, magyary gyógyító itallal él. A Vatikánban ugyanis a „Pálma” jézusú keserűvizet hoztják Ő Szentsége egyes utasítására, a ki e gyógyító itallal igen meg elégedve. Ritka kitüntetés a magyary vízre, hogy a pápa asztalára kerül s méltó elismerés illeti Loser János, cs. és kir. udvari szállító céget, a „Pálma”-forrás tulajdonosát, a ki e vizet a pápai udvarba szállítja.

— Az igazgató állás véglegesítése. E cím alatt Király Ernő lyceumunk jeles tanáranak tollából a „Magyary Szó”-ban a következő cikk jelent meg: Az ág. hitv. evang. egyházegyetem tanügyi bizottsága Budapestben tartott gyűlésén a protestáns gimnáziumi új rendtartás tárgyalván, az igazgató állás betöltésére vonatkozólag oly újítást fogadott el, melyet nem tartok az igazi protestáns szemmellet összeegyeztethetőnek, s azért arra intéző-körünk figyelmét külön is föl hívom. Az újítás abban állna, hogy a gimnáziumi igazgató nemcsak az eddigi gyakorlat szerint újra választható meg, hanem állásában véglegesíthető is. Régi protestáns gimnáziumi szervezetünkben az igazgató az ó tanártársai között primus inter pares, nem is igazgató, hanem igazgató-tanár. S ez a helyes. Ha a javasolt véglegesítés kimondatik, ezt egyes, gimnáziumot (öntartó hatóságaink valójánúleg meg is fogják tenni. De ha minden tekintetben arra érdemes lértül érne is ily kitüntetés, a véglegesítés mégis felbontaná a tanári karokban azt az őseinktől örökölt szivélyes összhangot és lelkes együttműködést, mely lehetővé tette, hogy protestáns iskolánk a multban minden anyagi nyomorúság mellett is oly kiváló eredményeket tudtak fölmutatni a nevelés terén. A véglegesített igazgató nem annyira vezetője volna az ó tanártársainak, mint inkább főlebbvalója. Ez az én elvi aggodalmam a tervezett újítással szemben. S minő gyakorlati következményei lehetnének? Ha az állami gimnáziumban bárminő oknál fogva a békés együttműködés az igazgató és a tanárok között lehetetlené válik, akkor vagy az igazgatót, vagy a tanárokat át helyezik más intézetbe. Mi történhetnék ily esetben minálunk, hol át helyezés nem lehetséges? Maradnának együtt — az iskola és az ügy kárára.

És hol találhatunk bizosítékot arra nézve, hogy a véglegesített igazgató mindig oly alkalmas marad tiszte betöltésére, minő volt véglegesítéseskor? S ha már nem alkalmas, hogyan szabadulhat tőle az iskola? Fegyelmi uton? Gondoljuk meg csak, hogy addig, míg fegyelmi uton megtámadható vétséget követ el, mennyire tönkretetheti már százszor is a vezetésére bízott intézetet. — Ezenkívül protestáns tanárainkra nézve ugyszólván az egyetlen előléptetés, hogy igazgatótanárokká is lehetnek, ha jeleit adják, hogy valók erre a tisztre. Az olyan intézetbe, melynek véglegesített és ehhez még esetleg csak tanári munkódése elején levő igazgatója van, tehetséges és magasabbra is törő fiatal erő nem fog menni tanárnak. Az iskola tehát jeles tanári karra szert nem tehet. Különben is egészen fölösleges az újítás. Mert ha az iskolát fentartó hatóságunk talált olyan igazgató tanárt, ki minden tekintet

ben megfelel, kinél alkalmasabb a tiszt betöltésére az egész tanári testületben nincs, akkor úgy is megvalósíthatja őt a három éve leteltével újra meg újra s így mintegy állandósíthatja. Így volt az igazgatója a selmecbányai ág. hitv. evang. liceumnak több mint harminc évig boldogult Breznay János. Mindezeket fontolóra véve, valóban nem tudom megérteni, mi lehet az oka annak, hogy a tanügyi bizottság a véglegesítést javasolja. Talán csak nem az, hogy ebben is az államot akarnák utánozni, mikor e tekintetben az államegység megadásával kapcsolatosan ránk szabott tanári díjazásról már csak kiábrándíthatott bennünket, hogy nem minden szervezett való nekünk, ami az állami iskolákban még tűrhető; vagy az, hogy ily görbe uton akarnák kiérdemülni igazgató-tanárainkat nagyobb nyugdíjhoz juttatni? Szomorú volna, ha mi, a mulliban oly nagy áldozatokra kész protestánsok csak ilyen kecseslegességekkel tudnánk már lekes, odaadó munkásságot kifejlő igazgató tanárokat szert tenni.

— **A „Rösszelen” lakók panasza.** Városunk „Rösszel” nevezetű része tudva levőleg az egykori régi nagyon gazdag Rösszel családtól kapta elnevezését. Szomorú dolog, hogy ezen ősi régi bányaparagári család nevével elnevezett városrész, az est homályának beálltával, mely sötétségbe borul; mert ott *egyetlen* egy lámpa sem világít. Az utolsó lámpa a felső „Rösszel” felé a városi korbah hátulós bejáratánál pislog... innenlőt kezdve felfelé lámpa többé nincsen. Már pedig azon a tájon sok, nagyon sok ház van és ezek tulajdonosai épen oly arányban fizetk a városi terhekot, mint a város belsejében lakó és jó gázvilágítást élvező lakosok. — *A felső „Rösszel”-re is kérünk világítást!*

— **A Kalvária alatti ut el van zárva.** Dr. Tóth Imre a kalvária alatti városi teleknek a bérlejtve elzárta az általa készített utat a közlekedésről; elzárta pedig azért, mert ez utmenten van gyümölcsös kertje és ennek az utnak szabadtól volt okozta a gyümölcsnek lopkodását. Nem tudjuk jogában állott-e dr. Tóth Imrének ezt az utat a közlekedés elől elzárni; de annyit tudunk, hogy az akadémiai igazgatóság máris óvatot emelt ez ellen; mert az akadémia kisiblyei erdőpagonyházhoz ezreket vezetett eddig a legjobb és legkényemesebb ut. Azt is tudjuk, hogy volt ezen ut alatt egy másik városi ut, a mely azonban jelenleg a legdesperatúsabb állapotban van. Jó volna tehát ezen ut kérdéses voltát is tisztába hozni.

— **A városi muzeumnak özv. Vnesko Ferenc** egy igen érdekes, pléhre festett képet ajánlódokozott. Fogadják érte a muzeum vezetőlegének köszönetét. — Megemlíjük itt, hogy a muzeum az ősz beálltával némileg új berendezésű változtatást nyer és a két év előtt készült katalógus helyett egy újabb készül, a mely már magában fogja foglalni az újabb szerzeményeket is és utbaigazítást fog adni a benne számozás szerint felsorolt összes tárgyakról. — Csak arra kérjük ismétlenül a t. közönséget, hogy ha régisége, különösen selmecbányai, vagy más bányavárosra vonatkozóval bíró régisége van, az vagy a v. muzeumnak átengedni, vagy megvételre felajánlani szives legyen. Hiszen ez a muzeum lassan a város legnevezetesebb emlékévé, kincsévé lesz.

— **Figyelmeztetés.** Az 1902/3. évi évad kivételével és a befizetési határidő is elmulva, figyelmeztetjük az elbártolot, hogy az elbártolot most már azonnal váltsák ki, mert a jövő héten a kutyapecér már megkezdí működését és a bárca nélküli kutyákat elfogossa, de ezenkívül a mulasztó tulajdonosok még büntetve is lesznek.

— **Tanítók gyűlése.** A Selmecbánya vidéki r. kath. tanító-egyesület mult h. 29-én Hegybányán tartotta az évi közgyűlést, melyen városunk és vidékünk papsgája és tanítósgája csaknem teljes számban velt részt. Szt. mise után Litassy János esp. plébános lelkes beszédben méltatta XIII.

Leo pápának 25 éves pápai működését, különösen kiterjeszkedvén azon áldást hozó intézkedéseire, melyekben szeretett hazánkat, Mária országot részesíté. — A folyó ügyek elintézése után Majerszky Mihály hodrusbányai tanító talpraesett felolvasást tartott a testi fenyeitéről. A közgyűlés jegyzőkönyvi elismerése mellett kimondotta annak szükségességét, hogy az elhangzott paedagogiai elvek a felnőttebb gyermekek és szülei tudomására is jussanak, miért is elhatározta, hogy a felolvasó engedelmével munkája a vidéken már létező ifjusági egyesületekben felolvastassék és megkeresi a „Selmecbányai Híradó” tekintetes szerkesztőségét annak egész terjedelemben való közlésére. — Litassy János, Hidvéghy Árpád és Willmonn József plébános urak által kitűzött 20—20 il. 10 koronás jutalmakat Gaszó Mihály, Dalos József és Czelder József tanítók nyerték el minden tekintetben szépen kidolgozott pályamunkáikkal. Első méltatta Lubrich Ágost tanítói működését; Dalos József az iskolai fejelemeről, Czelder József pedig a vallásos nevelésről értekezett. Aczél János lelki gyakorlatok tartása iránt tesz indítványt. Tuka Antal foglalkozott egy a püspöki kar és a hazai kath. közönség fillereiből országos r. kath. tanító- tanítóné és óvodónképző-intézet létesítésének kérdésével. Ezen eszmét a kőr magavév teszi, jegyzőkönyvbe foglalja és felhívja a kőr összes tagjait, hogy a létesítési módokat, annak mikénti megoldása felett ki-ki gondolkozzék és nézeteit a jövő évben megtartandó közgyűlésen adják elő. A közel d. u. 2 óráig elhuzódott gyűlés után gazdag lakoma várakozott a vendéglátó házigazda Litassy János esp. pl. asztalán, kinek a tanítók iránti jóakarátát és igaz magyar vendég-szeretetét minden jelen volt sokáig fogja emlegetni.

—B.—

— **Uj adatok Balassa Bálint életére.** Richter Ede v. Jevéltáros e című dolgozatát olvastva fel Petko Béla a magyar történelmi társulatnak és hó 2-án a tud. akadémiában tartott ülésén. A kis munka, tárca alakjában, a Magyar Nemzetben is megjelent és azt a Budapesti Hírlap mult pénteki számában is kivonatilag ismertette.

— **Színészet Selmecbányán.** Az „Eszak-magyarországi Színikerület” megalakítása új korszakot jelent a felvidéki magyar színészetének életében s ez új korszak megteremtésében nagy szerep jut annak a színtársulatnak, melyet az új intézmény felkarol, bizalmával megajándékoz. — Hogy e szerep fontosságát a megválasztott igazgató Halmay Imre és társulata felolja, átérti, ezt előre feltételezzük, hisz a színkerület vezető férfai bizonyára lelkiismeretes megbírálás, összehasonlítás után választották ki őt nagyszámú pályázók közül. Az új korszak küszöbére városunkba lépett a társulat, melyet még nem ismerünk s így csak bizalmunkat előlegezhetjük neki, melynek révén mindennemű támogatásra készek akarunk lenni, hogy az első állomás ne járjon kudarcra. Az első előadásból ítélve kellő alapot is találunk e bizalmunkhoz s ezért midőn egyelőre csak röviden szólnunk ezekről, azt az óhajunkat fejezzük ki a színház iránt érdeklődő közönség előtt, látogassanak minél nagyobb számban a mi színtársulatunkat, hogy úgy a darabok megvalósításánál s mint azok előadásánál erejét kifejthesse, szerződésség eléje tűzött hivatásának megfelelően. Az eddig előadott darabok a következők: Guthi Soma és Rákossy Viktornak „A sasok” című eredeti vígjátéka, mint bemutató előadás és Fényes Semunak „Kuruc Feja Dávid” című történelmi színműve. Már e két mű színrehozatalánál is tájékozást nyújt arra a színezgató, hogy a történelmi színműveknek hálás közönség lesz városunkban. Ezzel nem akarjuk azt mondani, hogy csakis ilyeneket adjon elő, de azt, hogy ne essék azon elődöknek a hibájába, a kik rendszeren a bohózatokra felfekték főgondjukat. Ezut-

tal a középiskolai ifjuság képviselte nagyrészt a közönséget; ha ezental az akadémiai ifjuság is megjelenik s a bérlő közönség beváltja jegeit, úgy a jövő héttől kezdve teit színházra számíthatunk. A szereplők közül nevekre most még nem hivatkozunk, azt azonban el nem hallgathatjuk, hogy előreláthatólag Cs. Radó Rózi lesz e közönség kedvence, mint a ki eddig bemutatott két szerepében (Forrany és Ráskayné) általánosan tetszett. A zenekar jó erőkből van összeállítva s hogy a közönség azonnal kierezte azt, mondhattja az a körülmény, hogy felvonás közönségben nem távozott a helyéről, de figyelemmel hallgatta a zenekar játékát. Ezek felemeltesével annak a meggyőződésünknek adunk kifejezést, hogy jövő számunkban az új társulathoz kötött reményeink egy részének megvalósításáról tehetünk említést.

— **Cézárt lelőtték.** A kisiblyei akadémiai pagonyban özevény maradt szarvast, Cézárt, vad indulatoskodása miatt ártalmatlanná kellett tenni és ez okból lelőtték. A pagonyban tett szarvas felnevelési és szaporítási első kísérlet nem sikerült.

— **A Magyar Biztosítási ügynek** haladását és fejlettségét igazolja az a körülmény, hogy a biztosítói intézetek és tisztviselők „Almanachja”, a „Magyar Biztosítási Évkönyv” V-ik köteté jelenik meg a napokban. A könyv nemcsak a szakembereknek szükséges, hanem hasznát látja a laikus közönség is, mert mindenről teljes és kimerítő felvilágosítást nyújt, tartalmazza az összes intézetek szervezetét, üzleti jelentését, igazgatóságának, tisztikarának és főnököinek teljes névsorát. A könyv ára 4 korona (diszes angol vászonkötésben) megrendelhető e lapok kiadóhatalában már most, vagy a Biztosítási és Közgazdasági Lapoknál Budapestben, VII., Vörösmarty-utca 14. sz. 1. 4.

— **Vendégelőseink figyelmébe!** Lontón Hontmegyében Schupele Alfonz földbirtokosnál valódi, kitűnő tőkén termelt bor és must is kapható. Ugyiszintén esemege szőlő is 44 és 40 fillérvél kilója. Miután onnan a postai szállítás igen olcsó (5 Kg. csak 42 f.) nagyon ajánlatos a megrendelés. Miután a borkereskedőkötől hozott bor nem mindig megfelelő, igen ajánlhatjuk az ezen közel lakó termelőtől való közvetlen vételt.

Apró hírek.

* Az államvasutak igazgatósgája megengedte, hogy kivonatunk az új menetrend szerint néha napján összeütközések hessék.

* A kisiblyei Caesar sok falusi vénasszony öröme szarvas-taggá változott.

* A Szentháromság téren egy idegen kocsirakás követekezésben a nyelvet elharapta. Így aztán csinálnak idegen fogalmat!

* A mult hétfőn a városi elvezetett öt darab hamis ezüst forintot, a tulajdonos jelentkezik a rendőrségnek és át is veheti.

* A pálinkás putkók a héten ismét jól működtek: volt egy verekedés, három megsebesült, egy halálosat, öt asszonykiakobiltság, általános csendháborítás.

* Október 1-től fejgyújtottak minden utcai lámpát, ez a szokatlan fény elvakított embert és állatot számos összeütközés történt.

* Városi pótadók jövőre lényegesen esőknek, mert Vilnye fürdőnk házi kezelője jön s vendég hiányában a forró víz literenkint fog árszítani.

* A kir. járásbírósg csak irodái helyiségeket keres mert tartózt azt úgy is talál majdnem minden házban.

* Vén és rozoga vigadóknak színházra lépett elő, ehhez nem kell kommentár.

* A drágaság olyan nagy piacunkon, hogy malacot, libát már csak Macocok esznek.

* Arra a hírre, hogy nagyközönség leszünk, a berzoncai oigányok telepedését engedélyt kértek az óvár udvarába.

Ugy halljuk, hogy városunk kárpótlásul a mult sok vezetségeiért néhány kifustrált ágnyt kap.

Az a csavargó, ki a lövőház ablakait lelopta, börtön helyett azt kérte, hogy kiáll vasárnaponként a pártoló tagoknak céltáblául — a szemtelen!

Vendégöseink azért nem vettek részt a budapesti kongresszuson, mert a sok selmeci kongresszúttól már eszméit kapták.

A messze jövő fizetés emelési tervvezetést a fával kellene megfizetni, a melyet a tisztviselőktől, mint járandóságot vonnak el (ez nem hir, hanem szerény óhaj).

E hó végén kritikus nap lesz (mint rendszeren) és balék bál.

A jövő héten történő apró híreket már most elfogadják a szerkesztő, előfizetéssel együtt még meg is köszöni.

NYILT-TÉR.

E rovat alatt közöltékért nem felelős a szerk.

Nyilatkozat.

Alulírott szeptember 21-én Demihér Gusztáv vendéglőjében ifj. Kupcsok Sámuel jelenleg bakabányai lakos prágai egyetemi hallgató orvosnövendék urat, nemzetiségi kérdésből kifolyólag, oly sértő kifejezéssel illettem, amiért ő neki saját egyéni reputációja érdekében elégtételt kellett volna venni; de ő ezt miud ez ideig nem tette, miért is ezen kvalifikálhatlan eljárásának megbírálsát a nagyérdemű közönségre bízom.

Bakabányán, 1902. október hó 1-én.
Kamanfalvy Jenő.

Köszönetnyilvánítás.

Hálás köszönetet mondok mindazoknak, kik felejtethetlen anyám

Pauer Andrásné

elhunyta alkalmából résztvettik kifejezése és a temetésen való megjelenésük által fájdalommat enyhíteni szivesek voltak.

Selmecbányán, 1902. évi szeptember hó 29-én
Pauer János.

Mindazon tisztelt barátainknak és ismerőseimnek, kiktől Selmecbányáról való távozáskomkor személyesen bucsút nem vehettem, ez uton mondom a lsten hozdát*-ot.

Groszmann Károly.

HIVATALOS RÉ SZ.

Az anyakönyvi hivatalok bejegyzései.

1902. szeptember 27-től október 4-ig.

Születés.

Bazalik József, Nanacs Erzsébet, fu.
Vaída János, Obernauer Mária, "
Székely Vilmos, Mahr Emilia, "
Pálka János, Pákan Julia, "
Stáhl József, Spitz Malvin, leány.
Gásparovics Mihály, Groszmann Teréz, az.

Halálozás.

Lövy Adolfiné szül. Frank Mária, 52 éves. szerviszivbaj.
Bouzsik Jozsefa, 3 éves, vízbefúlas kutyban.
Obert Gabriella, 6 hónapos, agyhártyalob.
Matyasovszki István, 3 éves, torokgyék.
Kindernay József, 41 éves, belső bélszárolás.

Házasság.

Donoval Nepomuk János, Vokurka Mária.

Kihirdetés.

Kmeth József, Pata Karolin.
Knepe Ede Dániel, Hudecz Amália.
Veisz Áron Károly, Brichta Karolin.

Árverési hirdetés.

Az adóhátralékok fejében lefoglalt zálogtárgyak nyilvános elárvereztetésére árverések lettek kiltüzve és penig:

Selmecbányán	1902. október	20-tól	30-ig.
Bélabányán	"	13, 14	15 "
Hodrusbányán	"	14, 15	16 "
Steflúton	"	16	17 "
Rovnáti és Bánkán	"	20	21 "

Miért is minden egyes adóhátralékot iparkodjék hátralékaik a kiltüzött árverési napig teljesen kifizetni, mert ellenkező esetben a lefoglalt zálogtárgyak eladtnak.

Selmecbányán, 1902. szeptember 29-én.
Városi adóhivatal.

ÜZLETÁTVÉTEL.

Tisztelettel van szerenczém a n. é. közönség becses tudására adni, hogy a helybeli Erzsébet-utca 53. sz. a levő Gulrich-féle

KÖFARAGÓ-ÜZLETET

átvettem és a mai kor igényeinek megfelelően egészen újjá rendeztem be.

Azon helyzetben vagyok, hogy ugy a legkisebb, mint a legnagyobb emlékkő és emléképítési munkálatok, u. m.: *sirelékek, obeliszek, virág-keresztek, sírbolt-fedőlapok, sírboltfedelek, alapzatok és lépcsők, timár- és billárd-lemezsek, konzol-kredenz- és éjjeli szekrény-lemezsek, kávéházi- és mosdó-asztalok, mindenféle nagyságban, rajz szerint olaszországi fehér Carrara-márványból, sötét szt.-Anna, fekete belga és porosz márványból, világos és mély-sötét szász és svéd granyit- és syenitből, norvég Labradorból, magyar sötét antesitből, valamint fehér, kemény homokkőből jutányos áron, szolidan való elkészítését és szállítást magamra vállalom.*

A n. é. közönség szives pártfogását kérve és becses megrendeléseit várva, maradtam

kitűnő tisztelettel

Horn Lajos szobrász és kőfaragó.

Főüzlet: BESZTERCEBÁNYÁN, a nagy állomás mellett.

Fióküzlet: Selmecbányán, Erzsébet-u. 53. sz. **Raktár:** Körmöcbányán, Alsó-u. 69.

UNGHVARY LÁSZLÓ

(300 HOLDAS SZŐLŐTELEPE, csemege és asztali szőlő, továbbá sajátermésű must és bor eladási helye) **CEGLÉDEN.**

SZŐLŐT

Piros és fehér szasza fajokban minőség szerint 16 krtól 18 krig. Muskotály fajokban 20 krtól 22 krig. Kiváló asztali fajokban (ezuttal Oportó, Ezerjó, Szilváni, Bellefáni, Mezes fehér, későbbben pedig Kadarka, Kövidinka, „Óriás fehér”, Slankamenka stb. fajokból) 11 krtól 13 krig. kilónként csomagolva és a ceglédi posta vagy vasúttalossági bérmentesen szállítva. Az 5 hilon ládaiért 12, az 5 kilós fedelese kosarért 15, a 10-15 kilós fedelese és fedél nélküli kosarért pedig 25-30 krajcár külön lesz számítva. — Többsen összeállva a vasuton való szállítás sokkal olcsóbb, mert 100 kilónként távolág szerint, gyorsaruként, 1-2 forint. Tehát egy kiló igen finom, válogatott asztali szőlő, ott helyben csak 12-14 krajcárba kerül, mert a kosarákat és a láda szétszedett deszkáját 1-2 krajcár darabonkénti kopási díj levonása mellett bérmentes küldéssel vissza fogadom.

Később mustot és ujbort is küldhetnek 13-16 forinttól felfelé. Nemi előleg beküldését kérem; a kiegészítő összeg utánvéteték.

TREITER JÁNOS

czipésmester (Szt.-Háromságtér) SELMECBÁNYÁN.

Elvállalok mindenféle férfi- női- és gyermek-cipők készítését a legszolidabb árak mellett a legdivatósabb kivitelben. Tudatom továbbá a n. é. tisztelt közönséggel, hogy a mai kor igényeinek legmegfelelőbb kész cipőket raktáron is tartok.

Raktárornak egyik kiegészítő része az iparcarnokban van.

A n. é. közönség szives pártfogását továbbra is kérve

maradtam illő tisztelettel
Treiter János

Minden időben meleg kávé és Choccoládé.

Színház idény bekövetkezte alkalmával ajánlom a mélyen tisztelt közönségnek saját készítményű bontjaimat u. m.: *Cognac, Malaga, Marzipán, Choccolád-Konfekt, Salom, Töltött, Caramell, Magyór-praline, Grillage, Trocaderó, Sucatirozott Ananasz, Lássuk, Prinzess Lamballe, Kávé, Tea, Mogyoró és Choccolád, tejszín Crém cukorlik. Figaró, Cowboy, pörkölt Mandula stb.*

Dessert golyók,

!! különlegesség !!

*Fris tea sütemények nagy választékban, * Saját készítményű cukorrózsák. * Kugler sütemények stb. stb.*

Teljes tisztelettel

Borhegyi István
cukrász. (Ezüst-utca 1/14.)

— Kőhögés elleni —
cukorkák.

Teljesen jó karban levő garnitúra, mely áll: **1 asztal-, 4 kisebb, 2 nagyobb szék- és divánból** (tisztá löször)

70 K-ért eladó.

Bővebb felvilágosítást nyujt:

Paxner Rezső.
(Joerges-nyomda.)

Magvaváló szilva, ✱
alma, ✱ körte és dió
nagyban és kicsiben

kapható

Schmidt Ferencnél
III. ker Akadémia-u. 196.

Elhalalozás folytán a szelaknai uton, Dr. Stuller házával szemközt, a város legszebb pontján fekvő Plachy-féle HÁZ november 1-től bérbe adandó, mely 6 szobából, minden szükségesség mellékhelyiségből áll, minden kényelmi igényeknek megfelel, s terjedelmes parkkal bír.

A bérleti feltételek Plachy Bertalan tulajdonosnál tudhatók meg (Pozony, Baross-ut 12. szám).

SENKI

se mulasztja el egyik legrégebb budapesti bankháznak részére törvényesen megengedett állam és hitelsorsjegyeknek eladására való ügynökség végett jelentkezni. Legmagasabb jutalék, előleg, esetleg fix fizetés. Ajánlatok: „M. V. 912” alatt Haasenstein és Vogler hirdetési irodájához Budapest intézendők.

Árverési hirdetés.

Lichter Adolf zálogkölesön-ínteztetében Selmechánya, Akadémia-u. 86. sz. a lejárt és ki nem váltott, vagy meg nem hosszabbított zálogok, melyek között van ékszer, ágy-, fehéres ruhamentű, fegyver, kard, rajzszerék és egyéb ingóságok, f. é. október hó 14-én d. e. 9 órakor az iparhatósági kiküldött jelenlétében nyilvános árverés útján fognak eladni. — Az érdekelteknek jogában áll zálogaikat az árverést megelőző napig kiváltani vagy meghosszabbítani.

Selmechánya, 1902. okt. hó.

GIKÉK

bármely ország- és szakmából ajánlatok szétküldése és üzleti összeköttetések létesítése céljából (postai díjtalanul) Rosenzweig József és fia Nemzetközi Címrodájában. Budapest, V. Nádor-utca 13. sz. Prosp. bérmentve.

Tudósítás!

Tudomásra hozzuk, hogy az öszszes, a gázgyár számlájára történő fizetések ezentul, további intézkedésig, nem Torger Emil úr, eddigi gázgyári igazgatónk kezeihez, hanem egyedül üzletfelügyelőnk, Agte úr kezeihez eszközölnödk, mert egyedül az utób nevezett jogosított részünkre fizetéseket felvenni és nevünkben jogérvényesen nyugtázni.

Berlin, 1902. szept. 15-én.

Légszesz, víz és elektromos telepek részvénytársasága,

Seel Vilmos.

Legjobb kötött férfi és női harisnyák!

Az Első magyar szöv- és kötőgyár részvénytársaság gyármányai kaphatók:

PFEIFFER K.-nál
Budapest, Király-utca 25. szám.

6 pár női harisnya minden színben 1.50 frt 12 pár 2.75 frt
6 pár gyemantfekete vagy színes 2.— „ 12 pár 3.50 „
6 pár vékonyzáni fekete vagy csikos 2.50 „ 12 pár 4.50 „
6 pár fekete vagy színes flór (céma) 4.— „ 12 pár 7.50 „
6 pár férfiharisnya minden színben 1.50 „ 12 pár 2.75 „
6 pár férfi gyemantfekete vagy színes 2.— „ 12 pár 2.75 „
6 pár férfi kötött és csikos 2.25 „ 12 pár 4.— „
6 pár férfi fekete vagy színes flór 4.— „ 12 pár 7.50 „

Gyermekharisnyák, szveterék, trikókár minden számban.
Magyar gyártmány! Magyar gyártmány!
Postai megrendelések utánvételre eszközölhetnek, 20 koronától foljebb bérmentve.

CSERNAK GYÖRGY

CIPÉSZMESTER
SELMECBÁNYA, FÖTÉR.

Ájánlom mindenféle a legújabb divat szerint készült

FÉRFI-, NŐI- ÉS GYERMEK-CIPŐIMET.

Mérik utáni megrendeléseket helyben egy, mint a vidékre a legutjánosabb áron elkészíték legjobb és tartósabb bórminőségűből.

Urak részére . . . 10'—14'—koronág
Nők részére . . . 7'60—10'—koronág.
Leányok, gyermekek részére az árak szám szerint.

Raktárom egyik része az Iparesarokban megtekinthető.

Mély tiszteléttel Csernak György.

Hazai ipar! Magyar gyártmány!

„EMKE”
padló és parquett-fénymaz.

Vegyünk Berkes-féle „EMKE” padló-fénymazt s így elérjük, hogy kitűnő, legjobb magyar gyártmányt kaphatunk s e mellett kiváló közművelődési célt szolgálunk, mert 5% az „EMKE” javára szolgál.

A Berkes-féle „EMKE” szobapadló-fénymaz: röklön szárad s így a fényezett szoba már 1 óra múlva használható vehető.

A Berkes-féle „EMKE” szobapadló-fénymaz: mosható, s szárazra törülve fénye meg fokozottabb.

A Berkes-féle „EMKE” szobapadló-fénymaz: víztől nem lesz foltos, mint a többi fénymaz.

A Berkes-féle „EMKE” szobapadló-fénymaz: kitűnően alkalmas konyhabútorok és más, erős használatnak kitett tárgyak mázolására.

Eladási hely:

Bock Márk vaskereskedése Selmechányán.

THIERRY A. mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált)

az egész világ kedvelé és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható zöld, a törvényszéknel bejegyzett „apaca”-védjeggyel van ellátva. Földművelésben szer minden mell-, tüdő-, máj-, gyermekbetegség ellen stb. különleg is kitűnően hat és sebet gyógyít.

Egy próbabüveg bérmentesen 1 korona 40 fillér.

Széljelküldés csak előzetes fizetés esetén.

THIERRY A. centifoliakenőcse

(csodakenőcsek nevezik)

utólérhetetlen szívó erejű és gyógyíthatású. Operációkat a legtöbb esetben fölöslegessé teszi. — E kenőccsel egy 14 éves gyógyíthatatlannak tartott csontra, utabban pedig egy 22 éves rákszerű bajt gyógyítottak meg. Antiseptikus és gyógyíthatású mindenféle meggyulladásnál.

Próbabüveg bérmentve 1 kor. 50 fl. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg.

Óvakodjanak utánzatoktól és kerüljék az értéktelen ugnyvezett házi kenőcsöket s más efféléket.

Cím: A. Thierry, gyógyszerész és gyár a védőangyalhoz,

Pregrada Pragerhof a Déli vasut mentén.

Prospektus ingyen és bérmentve.

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házban tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védőjegyeimnek utánzatát a törvény öklözi.

Issigae,
Dordogne,
Kopenhága,
fabriken farma.

Milano,
A Bertolini
Malmo,
Sevrigc,
Apot. Lejonet.

Nantes,
Pharmacie
francaise 1 & 3,
Place de la Repu-
blique, Pharmacie
Daprey 11,
Rue des frances
Bouergoia.

Prága,
Róma,
Corso,

Agencia
del Polieilicno.

Bouaix,
Pharmacie
F. Gerratli.

Sarajevo,
Szevedo,
Temesvár,

Triestz,
Velence,
Vienna,
Zürich.

Csak ezzel a törvény-
szerül bejegyzett védő-
jeggyel valódi.